

MIROSLAV HYHLÍK

RAPL

Z BARTOLOMĚJSKÝ

„CHYTAL JSEM ZLOČINCE
A ŠLAPKY Z CELÉ PRAHY.“

xyz

Rapl z Bartolomějský

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

xyz

Miroslav Hyhlík
Rapl z Bartolomějský – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Byl by to zločin, kdyby tuhle knihu někdo neznal! Až se ji rozhodnete poslat dalším zločinožroutům, využijte k tomu **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

Po těchto
schodech jsem
cupital čtyřicet let.

Rapl z Bartolomějský

Miroslav Hyhlík

KONEC ZAČÁTKU

A JE TO TADY! Skončila moje poslední služba. Je konec jedné části mého života, kterou jsem zasvětil boji proti nejrůznějším zločincům, pobudům a kriminálním žvlům, kteří celé roky škodili slušným lidem v naší matičce Praze.

Naposledy jsem vyšel ze své kanceláře. Lehce jsem za sebou zaklapl koženou polstrovanou dveř. Pohledem jsem spočinul na malém oválném smaltovém čísle 30 nade dveřmi. Z mosazného rámečku připevněného na zdi jsem vysunul svoji jmenovku, která po léta vymezovala prostor mého království. Království kriminalisty majora Miroslava Hyhlíka z oddělení odhalování násilných zločinů Prahy 1.

Rozvážným krokem jsem sešel po širokých kamenných schodech do přízemí, které se vinuly středem prvorepublikové budovy. Prošel jsem kolem zavřených dveří výjezdové skupiny, kde vyšetřovatelé připravovali nové spisy z každého dne. Naproti schodišti jsem si všiml otevřených dveří do chodby techniků, kde jsem v šeru u okna zahlédl sedět dvě kouřící postavy.

„Ahoj Mirku!“ zavolala na mě jedna z nich, aniž bych poznal, kdo to je.

„Ahoj chlapáci, mějte se tu dobře,“ odpověděl jsem, aniž by z toho mohli pochopit, že to bylo moje poslední rozloučení v této budově a oni jsou ti poslední, kdo mě na tomto policejním území viděli.

V přízemí u východu u prosklených dveří jsem si uvědomil, že už nemám služební průkaz ani odznak kriminální policie. Nemohl jsem se dostat ven přes elektrický zámek. Byl to zvláštní pocit. Celé moje tělo prostoupila nostalgie a smutek. Vždyť jsem tady prožil bezmála čtyřicet let svého života a těmito

dveřmi jsem prošel snad milionkrát. Prožil jsem tady dobré časy, ale jak to bývá, i ty nedobré.

No nic.

Pozdravil jsem přes okno dřímajícího recepčního a ukázal na vstupní dveře. Prošedivělý a stále usměvavý vysloužilý voják Jaroušek v šedivé vestě mi pokynul na srozuměnou a přede mnou naposledy zazněl pronikavý bzučák, který mě navždycky propustil z budovy do civilního života. Života bez stresu a každodenní zodpovědnosti za zdraví a životy druhých. Už žádné protokoly, žádné zatýkačky, žádné porady.

Přede mnou se začala otevírat nová etapa života vysloužilého detektiva pod penzí, jak se říkalo četníkům a policajtům za první republiky.

Venku jsem se ještě jednou otočil po nevýrazné pražské ulici, aby můj zrak spočinul na starých omšelých budovách, mezi kterými byla ta moje s číslem 6. Všichni poldové, ale i zločinecká galerka jí říkali „Barták“.

Ulice policajtů.

Ulice rady Vacátka z *Hříšných lidí města pražského* a taky majora Zemana ze známého – mnou milovaného a společností opovrhovaného – seriálu.

Bartolomějská ulice na Starém Městě.

Bylo úterý 31. března 2020.

JAK TO ZAČALO V ÚDOLÍ DUTÝCH HLAV

PRVNÍHO ŘÍJNA 1980 jsem jako odvedený vojenský branec ve 4:10 nastoupil na vlakovém nádraží v Chocni do rychlíku směr Ostrava s konečnou stací Frýdek-Místek. S povolávacím rozkazem k vykonání náhradní vojenské služby u vojsk Ministerstva vnitra ČSSR v kapse jsem měl prokázat svoji oddanost tehdejšímu režimu. Na konci byla možnost přijetí ke Sboru národní bezpečnosti.

V přeplněném vlaku se tísnily stovky vykulených kluků, kterým na dvacet čtyři měsíců měly dělat společnost kovová vojenská prýčna, přezdívaná „bydlo“, a neustálá buzerace mazáků při plnění i těch nejstupidnějších rozkazů. Já jsem měl to štěstí, že moje vojenské radosti mohly skončit po pěti měsících, pokud ostříží oko kádrových pracovníků SNB nezjistí nějaký škraloup, který by mě označil za nevhodného kandidáta pro ochranu bezpečnosti státu. Kádrováci občas vyšťourali, člověk, o něhož by jinak měli zájem, má v kapitalistickém zahraničí utajenou tetičku nebo strýčka. To byl konec jeho kariéry esenbáka a rázem se před ním otevřela armádní plechová vrata s velkou rudou hvězdou na celé dva roky.

Když jsem ve velké studené úvarové tělocvičně absolvoval prvotní vstupní prohlídku u dvou lapiduchů v rozevlátých bílých pláštích v hodnosti poručíckých „absiků“, posadil jsem se v modrých plandajících teplácích na malou školní stoličku. Proti mně seděla za zaprášenou lavicí třicátnice s rudě vymalovanými rty, vytrhaným obočím a hodností praporčíka. Vyplňovala se mnou základní dotazník vojáka o tom, zda kouřím, chlastám, беру nějaké prášky nebo jestli se věnuju nějakému sportu a co dělám ve volném čase. Na závěr se mě zeptala, co jsem dělal v civilu, než jsem přistál v tomto blázinci. Vojíní, co dělali kuchaře nebo autoopraváře, to měli jasně nastavené. Když jsem přiznal moji profesi aranžéra, byla na vrcholu blaha, udělala si u mě velký vykřičník a kartičku si položila stranou. V tu chvíli jsem netušil, že jsem byl právě lapen do politicko-propagační sítě a stanu se garantem výzdoby frýdecko-místeckého útvaru. Odhalení mých výtvarných schopností na sebe nedalo dlouho čekat a už za několik málo dnů jsem byl náčelníkem vojenského útvaru nominován na hlavního zkrášlovatele kasáren před připravovanou vojenskou přísahou nováčků.

K umělecké tvorbě jsem si mohl přizvat další tři vojenské ulejšky, se kterými jsem potom v klidu staré garáže po obrněných transportérech plnil požadované úkoly.

Nebudu zapírat, že hlavním aktérem našich třímetrových transparentů, které byly rozvěšené po budovách kasáren, byla postava Vladimira Iljiče Lenina a dalších tehdy oslavovaných politických filutů, včetně rudoarmějce se špaginem v ruce. I dnes, kdybych si dal nějakého toho panáčka, dokázal bych od stolu bez předlohy Vladimira Iljiče nebo Felixe Dzeržinského v pohodě hodit na papír.

Na začátku osmdesátých let byl celospolečenský stav ovlivňován děním v sousedním Polsku. V letních měsících roku 1980 proběhly stávky vedené nezávislými odbory Solidarity, která nebyla po chuti naší vládní garnituře a právem se obávala, že by se tato vlna společenské nespokojenosti mohla přelít i k nám.

Náš vojenský útvar sídlil pár kilometrů od polských hranic, čímž nás předurčoval, že budeme muset zatarasit hranice za využití plné výzbroje.

Pro devatenáctileté kluky to byla první životní stresová situace. Řada kamarádů to psychicky nevydržela a za stálého zvracení se raději nechali přeložit ke dvouročkám. Tehdejší velitelé dokázali bravurně vytvořit pocit strachu

a napětí. Zvláště když před nás napochodovaly šarže od pohraniční stráže a podrobně nás seznamovaly s nasazením na hranicích. Naším úkolem by bylo chránit polsko-československé hranice vytvořením neprostupné clony. Ze zbrojnice jsme vyfasovali ostrou municí a granáty. Byli jsme v nepřetržitě pohotovosti. Spali jsme v kanadách s připravenou plnou polní. Po několika dnech se situace bez jakéhokoli vysvětlení náhle rozplynula. Všichni jsme byli rádi, i proto, že onoho roku byla v okolí Beskyd opravdu krušná zima, která by nám při zakopávání se ve sněhu na hraniční čáře k pohodě určitě nepřidala.

Frýdecko-místeckým velitelem druhé roty byl kapitán Zeman. Šlo o muže ve věku do čtyřiceti let, malé šlachovité postavičky, jehož řvoucí hlas mám zafixovaný v uších dodnes. Byla to dokonalá kopie majora Borovičky z *Tankového praporu*.

Pět měsíců uteklo jako voda a 27. února 1981 jsem jako zocelený voják ve funkci střelce spokojeně seděl v rychlíku a mířil si to z chacharského kraje směr domov.

Prvního března 1981 mi byla konečně svěřena důvěra pracujícího lidu a Ministerstvo vnitra ČSSR mi předalo služební průkaz příslušníka Sboru národní bezpečnosti s evidenčním číslem 214139, který mě provázel celým čtyřicetiletým policejním životem.

Po vydroleném chodníku jsem stoupal do příkrého kopce od ulice Pod Táborem k přísně střežené vrátnici Pohotovostního pluku Veřejné bezpečnosti v Hrdlořezech. Pražané tomu pluku přezdívali „Údolí dutých hlav“ a my jsme mu říkali „Pakárna“, což plně odpovídalo fádnímu životu za plotem z vlnitého plechu.

Na náprsní kapsu zelené uniformy s červenými výložkami jsem si připnul na řemínku odznak s rudou hvězdou s nápisem „Za vlast, za socialismus“. V přízemních podlouhlých barácích jsem osmnáct měsíců zažíval nalejvárnou, která mě měla připravit na životní realitu osmdesátých let pod vedením náčelníka pluku Jana Kovaříka.

Na cimře vymalované světle modrou barvou mě přivítaly čtyři vojenské pryčny. Na každé bylo úhledně vyskládáno naše vybavení, které vytvářelo dojem ležící postavy. V čele trůnila bílá laminátová přilba s červeným státním znakem a plexisklovým krytem. Vedle ležely zpuchřelé lyžařské ochranné brýle, které nás měly chránit před štiplavým slzným plynem. Na hromádce tu byly

další potřebné věcičky, jako kožená brašna s popruhy, které staří policajti říkali „špektaška“, do níž patřila malá svítilna s červeným krytem k zastavování aut, zelený kasr se dvěma skleněnými náplněmi na slzný plyn, kovová píšťalka na zelené šňůrce a dvě kožená pouzdra na pistoli vz. 50 a samopal Škorpion.

Všemu vévodil velký průhledný ochranný štít, na kterém se povalovaly dvě prodloužené ruce zákona v podobě černého gumového obušku a jeho 62 centimetrů dlouhého bílého bratra, kterému se říkalo „federál“.

S ostatními frekventanty jsem se následně učil, jak ochraňovat socialistické zřízení. Vzdělával jsem se v kriminalistice, obecném výkonu služby, základech činnosti Státní bezpečnosti, trestním právem a ruském jazyce. Učil jsem se klepat na psacím stroji a další potřebnosti v papírových učebnách, kterým jsme říkali „safari“. Pamatuju se na první hodinu o výkonu služby, kdy nám šedovlasý nadporučík vtloukal do hlavy, že při kontrole občanského průkazu neužíváme slovo „prosím“, protože jsme autorita tohoto státu a ta neprosí.

Prioritou, kvůli níž tento stánek vědomostí v Hrdlořezech stál, byl výcvik pořádkových sil, kterého jsem se musel bez pardonů účastnit.

V dlouhých kolonách autobusů značky Karosa jsme projížděli Prahou na letiště do Kbel, kde jsme se učili, jak vytlačovat dav demonstrantů, kteří by chtěli narušovat veřejný pořádek, ale taky, jak máme pátrat v terénu po hledaných a pohřešovaných lidech. Když jsme se vyčerpaní vraceli nazpět, platil pro nás rozkaz mít u okýnek na hlavách bílé přilby, aby spoluobčané viděli, že jsme tady, že je nedáme a že je ochráníme. Někteří horlivci vzrušeně mávali i obušky. Byla to taková mocenská psychologická forma, jak dát o sobě veřejnosti vědět.

Kluci, kteří nastoupili jako frekventanti začátkem roku 1988 a později, měli bohužel tu smůlu, že byli posláze nasazeni na Václavském náměstí a na Národní třídě v revolučních dnech. Kdybych byl frekventantem v těchto letech, určitě bych v tom kordonu stál taky.

Absolvovat úspěšně celý výcvik nebyla zrovna procházka růžovým sadem. Sbor národní bezpečnosti byl přísně vojensky organizovaný útvar, kde všechno bylo podmíněno plněním rozkazů a naprostou poslušností vedoucí úloze KSČ. Na každého frekventanta bylo působeno přes základní stranické organizace k řádnému plnění jeho povinností. Nebyl problém projít samotným vzdělávacím procesem, šlo především o to odolávat neustálému psychickému tlaku,

kteřý nás udržoval v permanentním stresovém modu. Uzavřenost a izolovanost v prostorách útvaru se ventilovala na vycházkách a opuštěcích, které nám byly poskytovány za odměnu a nebyly nárokové. Lavina zelených uniforem vřdycky zaplnila zaplivanou hospodu Na Chmelnici, strategicky umístěnou v Česko-brodske ulici snad pět set metrů od vrátnice. Tam bylo vřdycky živo, s řadou alkoholových průserů, které byly nadřizenými řádně kázeňsky ohodnoceny.

Po osmnácti měsících konečně nastal očekávaný den, kdy jsme dostali možnost vybrat si své budoucí služební zařazení.

Mocenská ovlivnitelnost i naivita a neznalost přesvědčila řadu mých bývalých kamarádů, že dali svoji kůži do služeb Státní bezpečnosti. Nosit civilní oblečení, pod paží skrývat bouchačku a honit špiony, to byl sen každého z nich. Představy devadesáti pěti procent z nich se však od následné reality značně lišily. Dělalí ochranu stranickým a ústavním činitelům na útvaru Lípa. Kluci tam stáli v uniformě jako prostí vrátní a za každého počasí šlapali kolem omítek různých velvyslanectví nebo stranických objektů, aby jejich osazenstvo mělo klidný spánek. Ti šťastnější dělali třeba řidiče pohlavárům.

My ostatní jsme se stali příslušníky Veřejné bezpečnosti, tedy takzvanými věbáky. Někteří nastoupili k Pohotovostní motorizované jednotce v Ďáblicích, další dostali důvěru řídit křižovatky jako dopraváci a hodně nás skončilo na místních odděleních po celé Praze.

Byl jsem kluk z východočeského Vysokého Mýta a centrum Prahy s Václavským náměstím mě fascinovalo, a tak jsem byl na vlastní žádost přidělen na místní oddělení VB v Krakovské ulici.

Oddělení velel zkušený kapitán Vlasák s partou důstojníků včetně politruka majora Chomáta, který nad námi držel stranickopolitický dohled. Velení nám mladým elévům předávalo léty nabyté zkušenosti a vřdycky nám dokázalo pomoci.

Krakovská služebna měla ve své působnosti největší část Václavského náměstí a okolí, včetně Vrchlických sadů před hlavním nádražím známých jako „Sherwood“. Tuto přezdívkou jsme vymysleli s mým kolegou nadstrážmistrem Vlastíkem Kotyzou, protože už tehdy byl park rejem šlappek, homosexuálních prostitutů, různých zlodějů, „elpíčkářů“, „mrtvolkářů“, což byli pachatelé, co okrádali spící cestující na lavičkách. Prostě se zde shromažďovala svoloč z celé Prahy, kterou jsme zde každou noc vybírali jako ptáčata z hnízda.

Jako mladý příslušník VB jsem se staral o klidné a bezpečné spaní Pražanů, ať o to lidi stáli nebo nestáli. Zní to divně, ale danou dobu to vystihuje naprosto přesně. Prostě jsem chytal a zatýkal všechno, co bylo podle tehdejšího trestního kodexu protizákonné.

Hlavním motivačním motorem Sboru národní bezpečnosti byla neustálá soutěživost mezi jednotlivými útvary VB, skrývající se pod různými sociálními závazky.

Horlivost náčelnického týmu obsazovat v těchto stupidních soutěžích první místa byla přímo fanatická. Neustálý psychický tlak na dlažbu šlapající příslušníky a zpracovatele spisů, kteří byli v trestním řádu označováni jako vyhledavatelé, byl frustrující. Pro co nejsnadnější hodnocení byla vytvořena kritéria, která měla donutit a vybičovat hlídky VB k nejlepším výkonům.

Vznikl čárkový systém, který nás provázel celými osmdesátými a částí devadesátých let. Na prvním místě bylo samozřejmě chytání pachatelů neboli „pašáků“ trestných činů a přestupků. Dalšími kritérii byl počet rozdaných pokut a vypsaných parkovaček za nedovolené parkování. Ovšem nejvíce se po každé směně kontrolovaly „káočka“, což byly kontrolní lístky osob, které o každém příslušníkovi prozrazovaly, jak aktivní byl při kontaktu s pražskými občany. Kolik jich zkontroloval a prověřil, zda mají právo volně maširovat po ulicích, nebo jestli se zrovna nacházejí v pátrání. Tlak na vybraných útvarech byl tak neúnosný, že někteří myslitelé v zelených uniformách byli schopni navštívit hřbitov, kde z náhrobků opisovali jména zesnulých, za což byli při profláknutí náležitě potrestáni.

Po třech letech šlapání pražské dlažby v hodnosti nadstrážmistra mě to stále více táhlo ke kriminálce.

Dostat se ke kriminální službě nebylo vůbec snadné. Tehdy člověk musel doslova škemrat u nadřízených, podávat písemné žádosti nebo se něčím nadstandardním prosadit. Tato snaha se mohla protáhnout i na dlouhá léta. Samozřejmě, že i v osmdesátkách existovaly různé kličky pro známé nebo pro nomenklaturní politicky angažované kádry. Já jsem to štěstí neměl, a tak jsem musel vymyslet, jak dát o sobě vědět. Výsledky jsem měl sice vždycky výborné, ale to nestačilo, spíše to bylo na škodu, protože žádný náčelník se nechtěl zbavovat tažných koní.

Jak se tedy na kriminálku dostat?

Už jsem psal, že než jsem nastoupil k SNB, absolvoval jsem aranžérskou školu v Hradci Králové. Jednalo se o školu s výtvarným zaměřením na výstavnictví. Měl jsem rád kreslení, hlavně portréty, a právě díky této schopnosti jsem chtěl na kriminálku prorazit.

V osmdesátých letech bylo sestavování portrétů zločinců na základě výpovědí svědků teprve v plenkách. Pro tento účel existovalo manuální zařízení k sestavování identikitu. Šlo o velký zaprášený kožený kufr, kde byly na průhledných slídách natištěné různé části obličeje: tvar obličeje, nos, ústa, oči, vlasy, vousy atd. Na prosvícenou desku, která měla po stranách kovové trny, se nasazovaly jednotlivé díly, až vznikl hrubý obrys portrétu. Na závěr se musel ještě dokreslit. Téměř nikdo to neuměl, kromě jednoho kriminalisty na Správě hlavního města Prahy – Luboše Fialy. Dostal jsem nápad pokusit se vytvářet kreslené portréty tužkou. Při objasňování několika bagatelních případů podvodníků a zlodějů jsem začal na obvodní správu kriminálky zasílat svoje kresbičky. Neuplynuly ani tři měsíce a o mých dovednostech se dozvědělo vedení kriminálky a náčelník kapitán Soukup mi nabídl, zda bych nechtěl přestoupit k nim.

Moje čmárací schopnosti byly později několikrát využity v případech vražd, únosu dítěte a loupeží. Pak tuto zajímavou práci převzala pražská kriminalistka Jana Martinická a vypracovala ji do dokonalosti při využívání moderních počítačových metod.

Byl jsem na vrcholu blaha a do půl roku už jsem mačkal v kapse na řetízku malý kulatý odznak kriminální služby číslo 3398.

Konečně jsem nemusel nosit olivovou uniformu s červenými výložkami, na kterých se blýskaly tři hliníkové hvězdičky hodnosti nadstrážmistra. Mohl jsem se oblékat podle módních trendů, které razil Dům módy na Václavském náměstí, obchodní domy Kotva a Máj nebo policejné sledované prodejny Tuzexu v Lazarské a Štěpánské ulici.

Z euforie volnosti jsem byl navrácen do reality při poradách, kde byla náčelnickým sborem neustále propírána oblíbená ústrojová kázeň socialistických kriminalistů.

„Kriminalista musí mít ve společnosti respekt a autoritu, což začíná tím, jak vypadá. Jak je řádně ostrihán a jak se obléká. Jste reprezentanti Sboru národní bezpečnosti,“ zněly oblíbené fráze.

Soudruzi by nás nejraději viděli v šedivých oblecích s bílými košilemi a nezápadnými kravatami. Někteří kolegové se toho drželi až tak, že jejich letitá saka dokázala hodně prozradit o jejich historii.

Každý den začínal v 7:30, kdy jsme se všichni detektivové povinně scházeli na zasedačce k takzvanému čtení. Nebylo to žádné předčítání z Leninových *Sebraných spisů* nebo povídky *Pro kravičku* Jindřicha Šimona Baara. Náčelnické osazenstvo nás seznamovalo se všemi případy, které se u nás v prvním obvodě za posledních čtyřia dvacet hodin udály.

V čele dlouhého umakartového stolu pod obrazem prezidenta Gustáva Husáka se hrbil zástupce náčelníka Zdeněk Skoumal. V klepajících se rukou držel několik průsvitných lejster svodek. Na modrých průklepových kopiích byly zachyceny prohřešky, o které jsme se měli posléze zajímat. Někteří šéfovi přímo viseli na rtech a všechno si pilně zaznamenávali do kriminalistických zápisníků, další koukali do blba nebo luštili křížovku na třetí straně *Rudého práva*. Ostatní třeba podřimovali.

Po dvaceti minutách došlo na finále a slovo dostal nadporučík Bican od pátračů. Říkali jsme mu „Rumová koule“. Kulaťoučká postava se stále naducanou, narůžovělou tvářičkou nemohla přezdívkou reprezentovat lépe. Jeho záliba v levném opojném moku byla prostě očividná.

Na stole se před každým kriminalistou objevily „pátranky“. Šlo o důležitou praktickou pomůcku, malý sešitek o velikosti deset krát patnáct centimetrů, který musel být neustále doplňován. Z dálnopisů nám Bican diktoval nová a nová jména s poznámkou, zda jde o hledanou nebo pohřešovanou osobu, případně zda si máme škrtnout tu, která byla mezitím polapena. Každý esenbák musel tento sešitek nosit u sebe a při kontrole hned vědět, jestli dotyčnému nebo dotyčné nasadit pouta, nebo je kopnout do prdele a propustit.

V předrevolučních letech sloužilo na nejmenším obvodě na Praze 1 kolem padesáti detektivů, což sice nebylo moc, ale bohatě to stačilo na to, abychom byli řazeni mezi nejbezpečnější části metropole.

Celá parta se dělila na oddělení obecné kriminality a na „párkaře“ nebo „pytlouny“, jak jsme říkali klukům z hospodářské kriminálky. Jejich hlavním úkolem bylo ochraňovat socialistickou ekonomiku, aby nebyla rozkrádána nějakými filuty. Alfou a omegou byl trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, který po revoluci spláchla demokracie do stoky dějin. Stačilo,

aby kolem nich muži v proslulých balonových kabátech jen prošli, a všichni zelináři, řezníci, restauratéři, pumpaři a různí meloucháři měli sevřené řitní otvory. I přesto se mnozí řídili heslem „Kdo nekrade, okrádá rodinu“.

Paradoxem byla skutečnost, že i když se kradlo ze společného, nikde nic nechybělo. K oblíbeným rozkrádačkám v restauracích a barech patřily „dokupy“.

Nebylo to nic složitého. Shánčlivý hostinský si zahrál na kulišáckého pašeráka a obsah lahví od sodovek úhledně naskládaných ve skladu za dveřmi se zčistajasna změnil na vodku, která záhy mizela ve volátkách natěšených alkoholiků. Dalšími libůstkami bylo třeba ředění plnotučné hořčice nebo tvrdého alkoholu. Kreativitě se meze nekladly. Kradlo se sice po troškách, ale zato dlouhodobě a trvale.

Další oblíbenou činností „pytlounů“ bylo chytání příčinlivých veksláků, kteří postávali před prodejny Tuzexu a licitovali o cenách bonů a valut, za které si nějaká „mánička“ koupila svoje první Super Rifle nebo levisky.

My hoši z obecné kriminálky jsme dělali všechny ostatní zločiny, co nám trestní zákoník nabízel, kromě případů ohrožujících státní zřízení, které byly v dikci Státní bezpečnosti. Čtyři chlapi odhalovali násilnou kriminalitu. Další honili vloupače do bytů a socialistického sektoru. Jiní odhalovali podvodníky. Pět zkušených kriminalistů pátralo jak po lidech, tak po kradených věcech. Toxikomany pronásledovali pouze dva detektivové, protože převážně chytali jen „práškaře“, kteří zneužívali hlavně léky, nebo čičače toluenu a obdobných látek. O heroinu, kokainu, pervitinu, marihuaně a dalších dobrotách jsme si tehdy mohli jen číst v odborných brožurách, objevovaly se naprosto výjimečně.

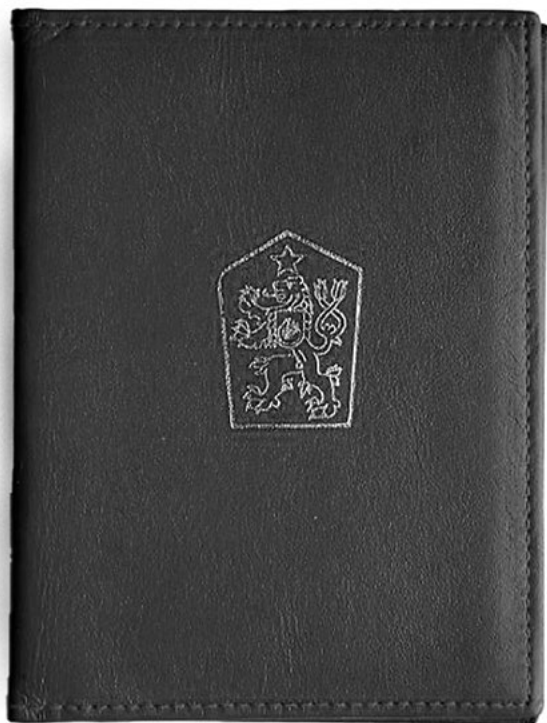
Ve velké kanceláři v první patře se skrývali kriminalisté taktické evidence, kteří ve velkých kovových pořadačích evidovali všechny trestné činy na zelených kartách. Do červených perforovaných karet se zaznamenávali známí pachatelé s třídičnými fotografiemi. Jednou z hlavních činností tohoto oddělení bylo vedení a evidování ochranných dohledů hříšníků, kterým trest vyměřili poté, co opustili nápravně výchovné zařízení.

Nejpočetnější byla skupina zaměřená na prosté krádeže, kde jsem začal sbírat svoje první zkušenosti i já.

Mezi dvanácti kolegy tady na mě čekal můj první a po celých čtyřicet let jediný parťák Vláda Veselý, můj „chábr“. Šlo o vězeňské označení nejlepšího přítele a kamaráda, které se u nás docela vžilo. Vláda byl vysoký sekáč, který

JAK TO ZAČALO V ÚDOLÍ DUTÝCH HLAV

se vždycky rád moderně oblékal do všeho, co nám doba umožňovala. Byl o pět let starší a měl svoje charisma, které k němu přitahovalo holky jako mouchy na mucholapku. Byl to kamarád, za něhož bych dal ruku do ohně. Naprosto jsme si věřili, což nám mnohokrát zachránilo když ne přímo život, tak alespoň zadek před průsery, do kterých jsme se čas od času dostali.

Obal služebního průkazu

*Můj první průkaz SNB s číslem 214139,
které mě provázelo celou službou*

SKOŘÁPKY

V POLOVINĚ OSMDESÁTÝCH LET začali služebny VB po celé Praze zaplavovat podvedení spoluobčané, kteří měli společného jmenovatele – hazardní hru skořápky. Scénář okrádání byl vždycky stejný a odehrával se na místech, kde existoval předpoklad, že se budou pohybovat lidi s větším obnosem peněz. Jako předvoj celé promyšlené komedie fungovali náhončí, kteří „hlídkovali“ před prodejnami Mototechna, Tuzex nebo v obchodních domech. Měli za úkol přesvědčit „kavku“, aby s nimi odešla na smluvené místo. Převážně se jednalo o kavárny nebo restaurace, kde personál měl zalepené oči bankovkami s Bedřichem Smetanou. V tmavém koutu místnosti nebo za těžkým závěsem skupina podvodníků rozehrávala nepoctivou hru s předem známým vítězem. Nikdy jím nebyl pán s pěti tisíci našetřenými na kuchyňskou linku nebo třiceti pěti tisíci na trabant.

Hbité prsty šejdířských protagonistů s ukrytou molitanovou kuličkou v dlaních dokázaly divy. Nejprve obětního beránka nechaly trochu namlsat, když ho nechaly malinko vyhrát, aby ztratil zábrany a nechal se zatáhnout do říše mamonu. Následoval neúspěšný útok na jeho těžce našetřené penízky, a po několika hrách byl konec.

Takových případů přibývalo a nikdo s tím nechtěl nic dělat, protože prokuratura zaujala právní stanovisko, že nejde o podvodné jednání, když se jednalo o dobrovolnou hru s možností kdykoli od ní ustoupit.

Problém nezůstal lhostejný našim detektivům Frantovi Snopkovi a Mirkovi Richtrovi a zejména vyšetřovateli Langerovi, kteří měli podvody různých

chytráků na starost. Svoji neúnavnou aktivitou rozběhli s těmito gangstery dlouhý a neúprosný boj.

Účastnili se mnoha jednání a konzultací na Svazu kouzelníků a iluzionistů. Na jeho konci vznikl znalecký posudek, jenž hovořil v tom smyslu, že skořápky nejsou hazardní hrou s možností výhry pro každého ze zúčastněných, ale že jde o promyšlený podvod.

Znalecký posudek ležel na Obvodní prokuratuře pro Prahu 1 bezmála dva měsíce, než nám pomazané právnické hlavy konečně daly zelenou, že jde o trestný čin.

Následující měsíce se staly skořápkářskou honitbou, na jejímž konci bylo vyhnání těchto podvodníků z území Prahy.

Od našich důvěryhodných agentů a dalším šetřením jsme zjišťovali všechny osoby, které se na těchto skutcích podílely. Zajistily se fotografie vykuků do úhledných alb a potom už to byla otázka rutiny. Informace o prolomení beztrestnosti a zatýkání aktérů se mezi galerkou šířila jako lavina. Mnoho hravých lotrů později obdrželo od soudů požehnané mnohaleté tresty.

Nakonec skořápky z Prahy skoro vymizely a objevovaly se jen sporadicky. Před několika lety je oprášilo pár skupinek z Bulharska a Rumunska neznalých českých poměrů, které se zjevily na Karlově mostě a okolí. Jejich počínání mělo ovšem jepičí život.

OCHRANNÝ DOHLED

SOCIALISTICKÝ PRÁVNÍ SYSTÉM k potírání zločinu užíval různé vymoženosti. Jednou z nich byl Zákon o ochranném dohledu č. 44 z roku 1973. Šlo o ochranné opatření soudu, které mělo přispět k posílení ochrany společnosti před činností „osob zvlášť narušených“.

Když se za napraveným zločincem zabouchla ocelová vrata káznice, nastávalo mu umravňovací období života, ve kterém jsme mu měli být všelijak nápomocni. Takový člověk byl pod naším drobnohledem, aby nesklouzl na šikmou plochu. Ochranný dohled nespočíval v tom, že jsme ho kontrolovali, aby si večer řádně čistil zuby, myl si ruce před jídlem, nekouřil a nemluvil sprostě, ale aby sekal latinu.

Pro mě a pro kolegy to nebylo nic povznášejícího, spíš nás to otravovalo. Jenže bylo to soudní rozhodnutí, tak jsme k tomu museli přistupovat s vážnou tváří a věnovat se tomu, jak se patří. Na ochranné dohledy chodili s oblibou kontrolní důstojníci z Městské správy SNB, kteří s pedantností jim vlastní hledali chyby ve vedení dohledového spisu.

„Mirku, pojď jsem,“ uslyšel jsem jednou svoje jméno vycházející z kanceláře vedoucího oddělení.

Založil jsem do šanonu několik fotek hledaných kapsářů, které jsem si zrovna prohlížel, a poslechl. Šéf seděl čelem ke dveřím u psacího stolu, na němž měl

vždycky obrovský bordel. Poházené spisy, formuláře, našly se tu i zbytky jídla. Chybět nemohl ani pravidelně přeplněný popelník s nedopalky.

Když jsem se objevil ve dveřích, popotáhl ze zapálené cigarety a přes zvedající se dým na mě štkl:

„Mazej za Svobodkou, má tam pro tebe připravený jeden krásný dohled, prý ještě žádný nemáš, tak ať si to taky užiješ.“

To mám radost, pomyslel jsem si.

Zaťukal jsem na dveře kapitánky Zdeny Svobodové.

„Prosím,“ ozval se hlasitý ženský hlas.

Vstoupil jsem do velké místnosti, která byla obestavená plechovými kartotékovými skříněmi a regály, jež měly většinou šedivou barvu. Jednalo se o jednu zásuvku vedle druhé v mnoha řadách. Každá měla svoje označení. Byly zde založené podle zločineckých tříd jak karty A, tak karty B, věcné karty tzv. JIK (jmenné identifikační karty), evidence přezdívek a fotografie tetování a zvláštních znamení.

Uprostřed kanceláře u velkého stolu ťukala do psacího stroje asi padesátiletá brýlatá ženská s vlnitými prošedivělými vlasy, která si pravidelně odklepávala popel z cigarety do velkého broušeného popelníku.

„Dobrý den,“ pozdravil jsem nesměle a s respektem.

„Zloděje, paskundáka, nebo vloupače?“ houkla na mě se škodolibou grimasou přes brýle.

„Cože?“

„No co chceš za dohled? Mám tady tři propuštěné týpky z výkonu trestu. Nějakého vloupače do bytů, potom kuplíře a klasického zloděje. Můžeš si vybrat.“

Ze stolu zvedla tři světle zelené papírové desky, které držela v ruce jako karty se žolíky před vynesemím.

„Beru paskundáka,“ zahlásil jsem, když jsem si utříbil myšlenky a uvědomil si, o čem je řeč.

„Výborná volba,“ zasmála se důstojnice a jedny desky mi podala.

Na nich bylo modrou fixou vyznačeno velkými písmeny jméno „René Eliáš“ s datem narození a přicvaknutým bílým lístkem, na kterém stálo, kdy se má propuštěný mukul dostavit ke mně na audienci.

No paráda, to bude zase chuťovka, blesklo mi hlavou.

Z políčky připevněné ke zdi jsem vysoukal omakanou knížku v oranžových deskách s nápisem „Trestní kodex“ a nalistoval patřičnou stránku, abych si zopakoval trochu té právní rutiny. Usrkl jsem doušek kávy a začal si číst, že osoba, které byl soudem uložen ochranný dohled, je povinna:

- a) sdělovat orgánu vykonávajícímu ochranný dohled potřebné údaje o způsobu a zdrojích své obživy a na jeho žádost tyto údaje prokazovat,
- b) osobně se hlásit u tohoto orgánu ve lhůtách, které jí stanoví,
- c) trpět vstup tohoto orgánu do svého obydlí,
- d) předem oznamovat tomuto orgánu vzdálení se z místa pobytu.

Zároveň osobě, která má uložen ochranný dohled, může soud uložit další povinnosti a omezení směřující k tomu, aby vedla řádný život pracujícího člověka, zejména:

- a) nenavštěvovat určitá místa, místnosti, podniky nebo shromáždění,
- b) pobývat v příkázaném místě nebo obvodě a nevzdalovat se z něho bez souhlasu orgánu vykonávajícího ochranný dohled.

Začal jsem listovat v žiletkovém spise, který jsem měl za dva roky nafouknout o desítky záznamů a protokolů o polepšování zvrhlíka. Z desek jsem vyjmul pomačkaný pětistránkový rozsudek, což bylo takové zločinecké „sívíčko“, na jehož konci byl pětiletý nepodmíněný trest odnětí svobody za kuplířství, vydírání a krádeže, který si odpykal v NVÚ Bytíz u Příbrami.

Eliáš byl homosexuální paskuňdák odírající mladé prostitutky, kteří se po-flakovali v Sherwoodu. Svým autoritativním vystupováním a za použití násilí si kolem sebe vytvořil celý harém těchto nešťastníků, kteří často neměli kde bydlet. Některým vyhrožoval, že pokud mu nebudou odvádět „šukačné“, tak je udá Veřejné bezpečnosti. Nejvíce se zaměřoval na útěkáře z pastáků neboli diagnostických ústavů, kteří byli v pátrání. Takové mladíky obzvlášť rád držel pevně za varlata. Nechával je u sebe bydlet, sexuálně je zneužíval, ale hlavně je odíral o papírky, se kterými se dá platit v obchodě.

Z rozjímání mě vyrušil poručík Jirka Hlad, zkušený kriminalista, jenž už toho hodně zažil. Měl jsem ho vždycky rád, protože mi pokaždé dokázal poradit.

„Nad čím usínáš, Mirine?“ opřel se rukama o psací stůl.

„Ty vole, dostal jsem tady jeden ochranný dohled nad nějakou buznou a musím ho za dva roky přivést na správnou víru slušného občana,“ poklepal jsem prstem na desky položené na stole.

„Je to nějaký pořádný krimisráč, nebo běžný kázeták?“ začal Jirka se zájmem vyzvídat.

„No, zrovna laskavec to není, má za sebou už dvě káznice a naposledy dostal bůra ve dvojce,“ upřesnil jsem mu informace o svém novém příteli.

„Tak to mu vypal hlásit se dva dny v týdnu u nás na služebně. Potom mu zakaž chodit do Sherwoodu. Hlavně, aby makal. To mu bude pro začátek stačit.“ Zkušeně na mě mrkl. Věřil jsem mu, a tak jsem do psacího stroje začal fukat podmínky dohledu, kterými jsem chtěl udržet Eliáše na cestě poctivosti.

Bylo úterý 19. března 1985, když mi ve dvě odpoledne do kanceláře napochodoval dvaadvacetiletý štíhlý muž s poněkud snědší pletí. V plandavých zapraných tesilových kalhotách a žluté košili se postavil do dveří. Nehnutě stál v pozoru až do doby, než jsem se proti němu posadil na židli a rukou mu pokynul, aby mě následoval. Seděl naproti mně ve vzpřímené poloze, jako první náček v lavici. Jeho chování bylo výsledkem přísného vězeňského cepování.

„Tak jak to s tebou udělám... Doufám, že budeš sekat latinu a nebudu muset vypisovat zpáteční letenku na letiště Ruzyň,“ začal jsem naši seznamku rázným hlasem, což mohlo působit poněkud směšně.

„Spolehněte se, soudruhu poručíku. Už se tam nechci vrátit,“ přikyvoval sebestě zpocenou hlavou. Účes ještě nesl pozůstatky krátkého muklovského střihu.

„Tak si to shrneme. Dostal jsi dva roky dohledu. Pro začátek se mně budeš hlásit dvakrát týdně, a to v úterý a v pátek, vždycky ve čtrnáct hodin tě chci vidět nastoupenýho,“ zatukal jsem prsten o stůl, abych ho probral k soustředění. „Potom, až si najdeš práci, tak to třeba upravíme. Rozumíš?“ pokračoval jsem v poučení. „A teď to hlavní!“ zvýšil jsem hlas, abych umocnil svůj požadavek. „Sherwood a okolní ulice Opletalova, Washingtonova a hlavní nádraží máš zakázané. Rozumíš? Zakázané!“ zdůraznil jsem svůj úřední požadavek pohledem, po kterém paskundák raději sklopil oči.

Stačilo, aby se mi od hlídek patrolujících v Sherwoodu dostalo na stůl několik kontrolních lístků s jeho jménem a jeho návratový lístek za zdi káznice by rázem získal ostré obrysy.

„A co když budu potřebovat někam jet vlakem?“ vysoukal ze sebe opatrně otázku.

„Kdyby sis chtěl udělat výlet třeba na Karlštejn, tak za mnou hezky přijdeš a požádáš mě o povolení. To znamená, že mi budeš hlásit každou cestu mimo Prahu. Každý den budeš do jedenácti večer doma. Já ti mohu kdykoli zatukat na dveře a zkontrolovat tě, jestli jsi v pyžamu. Rozumíme si? Abys pak nebrečel, že jsi to nevěděl.“

Dokončil jsem svůj dohledový proslov a po stole mu postrčil zažloutlý dvojlist s propisovací tužkou, na který začal kroucenými klikyháky vytvářet svůj podpis. Z jeho soustředění na každý tah bylo jasné, že dokončení sedmi tříd základní školy se v jeho případě dalo považovat za velký úspěch.

V průběhu dohledového období začal zdravotně klempírovat s pohlavními chorobami, včetně AIDS.

Dohled naštěstí doklepal bez vážných problémů a po jeho ukončení jsem o něm přestal mít informace, jako by se nad ním zavřela zem.

Pozdější ochranné dohledy, které jsem s kriminálníky absolvoval, představovaly už jen úřednickou rutinu, která mě docela obtěžovala. Někteří lidsky jednodušší kolegové byli tak dohledově urputní, že dokázali trestanci udělat ze života peklo. Buzerovali ho častými nočními kontrolami v místě bydliště, docházeli za ním do zaměstnání nebo do oblíbených hospod nebo mu bezdůvodně zakazovali opouštět území Prahy.

Při takovém šikanózním způsobu bylo vždycky jen otázkou času, kdy nešťastník udělá chybu, za kterou okamžitě dostane nadělený přečin maření úředního rozhodnutí, a tedy klidně nějaký ten měsíc ve vězení. U těchto příslušníků VB nebyl zkrátka morální kredit zrovna na pořadu dne.